

DIVADELNÍ NOVINY

1. Co dnes s tím Smetanou?

02.04.2024 Divadelní noviny - Jiří Nekvasil

strana: 2

[Odkaz na originál](#)**Klíčová slova:** Antonína; divadla; Divadle; Dvořáka; moravskoslezského; Národního; Ostrava

Slovo ředitele a režiséra

Ta otázka zaznívá v aktuálním českém kulturním prostoru velmi často. Není divu, dvousté výročí narození geniálního skladatele, podpořené celostátně zastřešujícím projektem Smetana200, je nezpochybnitelný důvod. A výzva. A díky ministerským dotacím i prostor pro zajímavé objednávky. Třeba pro několik nových publikací s novým pohledem na "starého Mistra", na "národní ikonu". To není vůbec špatné.

Co dnes s tím Smetanou? V různých podobách slyšíme, že je důležité sejmut Smetanu ze zaprášeného piedestalu nedotknutelného národního pokladu. Ruku na srdce, byl takto i po roce 1989 stále vnímán, nebo se náhle ocitl mimo obecný zájem, protože už nikým a ničím nebyl oficiálně vnučován? Dokola opakovaný akcent na nutnost zbavit se pohledu určovaného Zdeňkem Nejedlým mi však v dnešní době už přijde téměř absurdní. Zdeňk Nejedlý zemřel v roce 1962, před dvašedesáti lety! Mladším, a i střední generaci jeho jméno většinou nic neříká. Aktuální demramorizace Mistra Bedřicha Smetany zatím probíhá v rovině "objevů" nových detailů a nové interpretace faktů ze skladatelova osobního života.

Bezesporu zajímavé, leccos zní až skandálně. A uvádějí se některé skutečnosti "na pravou míru". Třeba téma Bedřich Smetana a český jazyk. A jistě řada dalších zajímavých témat. Jsou až tak podstatná?

Přitom v pohledech na to nejpodstatnější, na Smetanovu hudbu, se dočkáme převážně zjednodušujících, většinou stále se opakujících floskulí. Víím o třech poměrně velkých knižních publikacích, které k dvoustému výročí Mistrova narození vyšly. Jejich autoři jsou respektovaní, kvalitní spisovatelé historické literatury faktu. Těžko po nich chtít objevné hlubší muzikologické interpretace...

Tak co dnes s tím Smetanou? Má odpověď je jednoznačná! Hrát ho! Hrát to, co je napsáno v notách. S maximálním nasazením, odpovědností a s radostnou důvěrou v nadčasovou sílu jeho sdělení. S dychtivou touhou ptát se poctivě po skladatelově záměru a poselství. Pochopit, jít k podstatě. Neopakovat pohodlně mnohokrát opakované. Vrcholná díla jeho instrumentální hudby svou cestu na světová koncertní pódia našťastí již našla. Nejedná se pouze o jedinečný cyklus symfonických básní Má vlast. S Vltavou v čele. Zaslouženou pozornost stále více získává jeho mistrovská, jedinečná a světová komorní tvorba. Obě dvě smyčcová kvarteta, Trio g moll, dvě dua pro housle a klavír Z domoviny.

Z rozsáhlého klavírního díla určitě Sny, obě řady Českých tanců.

A pak je zde velký monument! Osm dokončených oper. Velké koncepční dílo, které vytváří nezpochybnitelné základy moderní české opery. A přesto před ním stojí velká část našich operních domů spíše s rozpaky. Povinnost něco od Smetany občas uvést? V jubilejním roce určitě ano. Není však vždy provázena dychtivou radostnou potřebou poprat se s touto výzvou. Netýká se to pochopitelně Prodané nevěsty. Tam je to jasné. Ta je repertoárovou konstantou. Ale dál...

A začíná to hned u pražského Národního divadla. Přičemž koncepční práce Bedřicha Smetany stojí v základech Opery Národního divadla. Nejen dílem skladatelským, ale i osmiletým působením v pozici kapelníka operního souboru Prozatímního divadla. Navzdory tomu, že Smetanovi další působení, kterým by soubor dovedl až do nové budovy Národního divadla, znemožnila hluchota. Současné umělecké vedení opery Národního divadla je k tomu trestuhodně lhostejné.

Ve výroční den skladatelova narození 2. března představením jeho první opery Braniboři v Čechách v **Divadle Antonína Dvořáka** slavnostně zahájil soubor opery **Národního divadla moravskoslezského** první Smetanovský cyklus **Ostrava** 2024. Během devíti dnů přineslo osm večerů jedinečné setkání s pozoruhodným světem všech dokončených Smetanových oper. Každá je jiná. Mnozí si nenechali ujít žádné představení cyklu. Přijeli i diváci z ciziny poznat Smetanův pozoruhodný operní svět. A zažili okouzlení. Zejména ve druhé části cyklu publikum dýchalo vzájemnou pospolitostí spojenou společně sdíleným operním zážitkem. Byly to večery živé, zábavné, osvěžující. Povznášející radost, vycházející z úžasné magické síly Smetanova pozoruhodného živého operního díla.

Tak to dnes je s tím Smetanou!

FOTO MARTIN POPELÁŘ

Co dnes s tím Smetanou?

JIŘÍ NEKVASIL

FOTO MARTIN POPULÁK

Ta otázka zaznívá v aktuálním českém kulturním prostoru velmi často. Není divu, dvousté výročí narození geniálního skladatele, podpořené celostátně zastřešujícím projektem Smetana200, je nezpochybnitelný důvod. A výzva. A díky ministerským dotacím i prostor pro zajímavé objednávky. Třeba pro několik nových publikací s novým pohledem na „starého Mistra“, na „národní ikonu“. To není vůbec špatné.

Co dnes s tím Smetanou? V různých podobách slyšíme, že je důležité sejmut Smetanu ze zaprášeného

pedestalu nedotknutelného národního pokladu. Ruku na srdce, byl takto i po roce 1989 stále vnímán, nebo se náhle ocitl mimo obecný zájem, protože už nikým a ničím nebyl oficiálně vnucovaný? Dokola opakovaný akcent na nutnost zbavit se pohledu určovaného Zdeněkem Nejedlým mi však v dnešní době už přijde téměř absurdní. Zdeněk Nejedlý zemřel v roce 1962, před dvaadesátými lety! Mladším, a i střední generaci jeho jméno většinou nic neříká. Aktuální demramorizace Mistra Bedřicha Smetany zatím probíhá v rovině „objevů“ nových detailů a nové interpretace faktů ze skladatelova osobního života. Bezesporu zajímavé, leccos zní až skandálně. A uvádějí se některé skutečnosti „na pravou míru“. Třeba téma Bedřich Smetana a český jazyk. A jistě řada dalších zajímavých témat. Jsou až tak podstatná?

Přitom v pohledech na to nejpodstatnější, na Smetanovu hudbu, se dočkáme převážně zjednodušujících, většinou stále se opakujících floskulí. Vím o třech poměrně velkých knižních publikacích, které k dvoustému výročí Mistra narození vyšly. Jejich autoři jsou respektovaní, kvalitní spisovatelé historické literatury faktu. Těžko po nich chtít objevné hlubší muzikologické interpretace...

Tak co dnes s tím Smetanou? Má odpověď je jednoznačná! Hráť ho! Hráť to, co je napsáno v notách. S maximálním nasazením, odpovědností a s radostnou důvěrou v nadčasovou sílu jeho sdělení. S dychtivou touhou ptát se poctivě po skladatelově záměru a poselství. Pochopit, jít k podstatě. Neopakovat pohodlně mnohokrát opakované. Vrcholná díla jeho instrumentální hudby svou cestu na světová koncertní pódia našťásti již našla. Nejedná se pouze o jedinečný cyklus symfonických básní Má vlast. S Vltavou v čele. Zaslouženou pozornost stále více získává jeho mistrovská, jedinečná a světová komorní tvorba. Obě dvě smyčcová kvarteta, Trio g moll, dvě dua pro housle a klavír Z domoviny. Z rozsáhlého klavírního díla určitě Sny, obě řady Českých tanců.

A pak je zde velký monument! Osm dokončených oper. Velké koncepční dílo, které vytváří nezpochybnitelné základy moderní české opery. A přesto před ním stojí velká část našich operních domů spíše s rozpaky. Povinnost něco od Smetany občas uvést? V jubilejním roce určitě ano. Není však vždy provázena dychtivou radostnou potřebou poprat se s touto výzvou. Netýká se to pochopitelně Prodané nevěsty. Tam je to jasné. Ta je repertoárovou konstantou. Ale dál...

A začíná to hned u pražského Národního divadla. Přičemž koncepční práce Bedřicha Smetany stojí v základech Opery Národního divadla. Nejen dílem skladatelským, ale i osmiletým působením v pozici kapelníka operního souboru Prozatímního divadla. Navzdory tomu, že Smetanovi další působení, kterým by soubor dovedl až do nové budovy Národního divadla, znemožnila hluchota. Současné umělecké vedení opery Národního divadla je k tomu trestuhodně lhostejné.

Ve výroční den skladatelova narození 2. března představením jeho první opery Braniboři v Čechách v Divadle Antonína Dvořáka slavnostně zahájil soubor opery Národního divadla moravskoslezského první Smetanovský cyklus Ost-rava 2024. Během devíti dnů přineslo osm večerů jedinečné setkání s pozoruhodným světem všech dokončených Smetanových oper. Každá je jiná. Mnozí si nenechali ujít žádné představení cyklu. Přijeli i diváci z ciziny poznat Smetanův pozoruhodný operní svět. A zažili okouzlení. Zejména ve druhé části cyklu publikum dýchalo vzájemnou pospolitostí spojenou společně sdíleným operním zážitkem. Byly to večery živé, zábavné, osvěžující. Povznášející radost, vycházející z úžasné magické síly Smetanova pozoruhodného živého operního díla.

Tak to dnes je s tím Smetanou!

« zpět na začátek